

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2014

(înregistrat în Parlament cu numărul 335 din 29 August 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2014 prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001. Proiectul de lege trebuie să fie în categoria legilor organice pentru că prevede o excepție de la prevederile a două legi organice: Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și Legea nr. 1953-XVI din 26 decembrie 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Potrivit proiectului de lege și al notei informative atașate, scopul proiectului de lege este scutirea de achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru 5 categorii de persoane pentru anii premergători anului 2014, care nu au fost achitate pînă la momentul în care proiectul de lege va intra în vigoare.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține nici o argumentare pentru promovarea proiectului. Nota informativă la proiectul de lege nu conține nici o argumentare. Unicul motiv care este enunțat în notă ține de situația precară din țară. Argumente susținute de cifre, estimări, volumul exact sau prognozat al scutiților care vor fi efectuate, precum și efectele asupra sistemului de asigurări obligatorii în general nu sunt oferite.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la ocrotirea sănătății (art.36 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței nu este asigurată. Proiectul de lege nu stabilește modalitatea de calculare și ulterior prezentare publică a datelor cu privire la scutiile aplicate față de cele 5 categorii de cetățeni față de societate, în special față de veniturile ratate în sistemul de asigurări obligatorii în medicină, precum și modul în care aceste pierderi vor fi suplinite și din ce surse.

7. Respectarea principiului participării nu este asigurată. Proiectul de lege nu prevede un mecanism de exprimare a opiniei publice pe marginea scutiilor propuse și nici nu oferă posibilitatea luării în considerare a opiniei publice și consultarea reprezentanților societății în subiecte de țin de schimbarea sarcinii financiare cu păstrarea sarcinii de prestare a serviciilor medicale față de sistemul de asigurări obligatorii în medicină.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este aplicabil. Prin proiectul de lege propus nu este creată o instituție nouă, activitatea căreia ar putea fi monitorizată sau rapoartele căreia ar trebui să fie făcute publice.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform Constituției. Proiectul de lege stabilește o derogare de la Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Derogările de la legile organice, în general, pot fi operate prin legi speciale avînd același nivel de legi organice. Proiectul de lege nu intervine în drepturi fundamentale prin a le interzice sau stabili excepții asupra lor și nici nu stabilește careva derogări de la normele ce țin de organizarea instituțiilor, în forma în care acestea sunt organizate conform reglementărilor constituționale.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. La formularea textului proiectului de lege nu au fost respectate prevederile Legii nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative. În special, nu a fost respectat articolul 13 din lege, care solicită cercetări științifice și de altă natură pentru a stabili necesitatea și efectele potențiale ale proiectului de lege. Acestea nu se regăsesc în nota de argumentare, alte acte nefiind anexate la proiectul de lege.

De asemenea, în textul proiectului de lege nu se face referire la denumirea completă a actelor legislative de la care se propun derogări, fiind încălcate prevederile articolului 36 din Legea privind actele legislative.

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform standartelor internaționale. Reglementările internaționale în domeniul drepturilor fundamentale, inclusiv dreptul la protecția sănătății nu stabilesc modul în care statele părți gestionează intrările și contribuțiile în cadrul instituțional care este responsabil de protecția sănătății.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Proiectul/actul normativ este conform jurisprudenței Curții Constituționale. Deși prevederile proiectului de lege stabilesc o derogare de la reglementările privind sistemul de asigurări obligatorii în medicină și la mărimea, modul de percepere al primelor de asigurare obligatorie, acestea, după cum Curtea Constituțională s-a expus în una din ultimele decizii nr. 18 din 11.12.2012 privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului administrativ, nu fac obiectul unor derogări de la reglementările constituționale.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Nu există jurisprudență a CtEDO în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. CtEDO nu a făcut

referire în deciziile ei la modul sistemul de colectare al primelor de asigurare obligatorie în medicină.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ limitează drepturile/libertățile. Proiectul de lege, deși nu este contrar prevederilor Constituției, nu poate fi considerat ca unul care respectă dreptul la protecția sănătății, întrucât sunt stabilite excepții pentru unele categorii de persoane care nu au achitat contribuțiile obligatorii de asigurări medicale și doar pentru perioada imediat premergătoare anului 2014, fiind în detrimentul altor participanți la sistem, care sunt din aceleași categorii care au făcut achitățile respective, precum și față de alți participanți din alte categorii care ar putea, de asemenea, să fie considerate ca fiind "în situație precară". Proiectul de lege limitează din eficiența sistemului de garantare a asistenței medicale întrucât sunt excluse din calculul instituției ce administrează sistemul de asigurare medicală obligatorie și afectează modul de prestare a serviciilor medicale pentru alte categorii de persoane, dreptul ultimilor la protecția sănătății fiind limitat.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Prevederile date nu pot fi considerate ca fiind discriminatorii din perspectiva de gen. În prezența unui studiu amplu privind categoriile de persoane care vor beneficia de pe urma acestor scutiri, ar putea fi stabilit dacă proiectul este sensibil din perspectiva de gen.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții		Factorii de vulnerabilitate
1	Articol Unic	(1) Prin derogare de la Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002, persoanele fizice prevăzute la pct. 1 lit. a), b), c) și d) și pct. 3 din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002, sînt scutite de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru	Nu se face referire la denumirea completă a Legii nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002, care este Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi care limitează drepturile/libertățile;	Proiectul de lege nu este formulat echitabil și poate cauza perturbări în sistemul de asigurări obligatorii în medicină și, în consecință, la prestații adecvate din partea sistemului de protecția a sănătății în general. Se recomandă returnarea proiectului de lege cu considerarea unor opțiuni suplimentare de intervenție și prezentarea unei note de argumentare adecvate.

		perioada precedentă anului 2014 și neachitate până la data intrării în vigoare a prezentei legi.	Legii privind actele legislative în partea ce ține de formularea trimiterilor la denumirile de lege de la care se face derogare.		

Concluzii

Proiectul de lege este conform normelor constituționale și jurisprudenței Curții Constituționale. În același timp, sunt încălcate prevederile articolelor 13 și 36 din Legea privind actele legislative. Nu se atestă încălcări ale standardelor internaționale și nu a fost identificată jurisprudență CtEDO relevantă.

Impactul proiectului de lege este unul negativ pentru sistemul de asigurări în medicină și față de dreptul fundamental la protecția sănătății, garantat de Constituție, fiind riscul perturbării activității instituției care administrează mecanismul de asigurări obligatorii.

Proiectul de lege nu este sensibil din perspectiva de gen.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției